

**THE
NITESHOP**
Burger Traineeship

Inhoudsopgave

Content

2	Intro
2	Het Voorstel
3	Waarom dit voorstel?
3	Doelen en werkwijze
4	Werkwijze en impact
4	Deelnemers en andere stakeholders
5	Visie
5	Impact en vervolgstappen

Intro

Noem het een stadslab, een creatieve hub, of een multimediale expositieruimte. Wij noemen het The Niteshop (TNS); een kenniscentrum voor Urban Culture en een werkplaats voor postkoloniaal stedelijk erfgoed. TNS is een plek waar ontwerpers, hoeselaars, beleidsmakers, kunstenaars, en onderzoekers elkaar ontmoeten. Een tussenruimte waar mensen uit parallelle werelden werken aan de stad van morgen. Concrete Blossom maakt van de avondwinkel een ambassade voor de Superdiverse stad. Zoals in elke buurt toko staat de Žubr hier naast het Parbobier.

The Niteshop heeft zich de afgelopen jaren ontpopt als ontmoetingsplek waar men anders leert kijken en anders leert doen. Het TNS programma geeft een ander perspectief op de Superdiverse stad; een blik die de leefwereld van een nieuwe generatie Rotterdammers ontrafelt. Het doel van deze aanvraag is om de impact van het TNS programma op te schalen. Dat willen we doen door onze kennis te delen in een traineeshipprogramma gericht op stadmakers met een migratieachtergrond.

Het Voorstel

The Niteshop Burger Traineeship is een katalysator voor burgerparticipatie. Het is een werk- leertraject waarin een nieuwe generatie stedelingen aan de slag gaat met concrete maatschappelijke opgaven. Samen met het TNS expertteam ontwikkelen deze betrokken stedelingen burgerinitiatieven. Het kader hiervoor zijn de VN Sustainable Development Goals. Wij richten ons op: armoede, mentaal welzijn, werk en inkomen, huisvesting en de energietransitie. Het traineeship bestaat uit workshops, excursies en presentaties. Belangrijke waarden van dit traject zijn: onderzoek, experiment en de praktische toepassing ervan.

We hanteren ontwerp onderzoek als werkwijze. Dat betekent dat de deelnemers niet zomaar ideeën van achter hun laptop bedenken, maar in het veld aan de slag gaan met echte mensen en werkelijke uitdagingen. Onze primaire doelgroep heeft een migratieachtergrond en komt veelal uit zogenaamde achterstandswijken. De (sociale-culturele) binding die deze doelgroep heeft met de betreffende wijken stelt ze in staat om vanuit herkenning contact te leggen met andere buurtbewoners. Het stelt ze ook in staat om de kwaliteiten en urgenties in een gebied vanuit hun eigen ervaringen te herkennen. Het aanwezige kapitaal en erfgoed vormen altijd het startpunt in het ontwikkelen van de burgerinitiatieven. Het traject duurt in totaal 10 maanden.

Systemewereld

The Niteshop waakt ervoor om het zoveelste trainingstraject te organiseren. Het doel is om betekenisvolle impact te hebben. Daarom is dit voorstel vormgegeven als een doorlopend ontwerp onderzoek waarin burgers, ondernemers, ambtenaren en andere systemewereld professionals werken aan de stad. Samenwerken met de systemewereld is cruciaal. The Niteshop heeft actieve relaties met de afdelingen participatie, circulair, stadsontwikkeling en maatschappelijke ontwikkeling van de Gemeente Rotterdam. Bovendien werken wij op landelijk niveau samen met publieke instellingen die op zoek zijn naar manieren om uit hun ivoren torens te stappen. Denk aan het ministerie van OC&W, de Boekmanstichting en Unesco Nederland.

Sleutelfiguren binnen het systeem helpen in het beslechten van de paarse krokodillen en de loketten jungle. Ze dragen bij aan workshops, excursies en andere programmaonderdelen. Verder zijn de uitdagingen waar deze professionals binnen het systeem tegenaan lopen belangrijke data punten in het ontwikkelen van de burgerinitiatieven. Het doel is om aan oplossingen te werken die vertrekken vanuit de kennis, kunde en erfgoed van bewoners en vervolgens worden opgepakt door actoren uit de systemewereld.

Waarom dit voorstel?

We staan voor grote uitdagingen. De kloof tussen burgers, publieke instellingen en marktpartijen wordt groter. Het vertrouwen in de democratische rechtsstaat neemt af en de opstapelende transitieopgaven, van woningnood tot aan klimaatuitdagingen, lossen zichzelf niet op. Helemaal niet in een stad als Rotterdam waar de contrasten groot zijn. Publieke instellingen willen impact hebben op een alsmaar complexer wordende samenleving, maar weten niet altijd hoe. Een nieuwe generatie stedelingen willen een actieve rol spelen in het vormgeven van hun leefomgeving, maar weten ook niet altijd even goed hoe. Ze belichamen de Superdiversiteit die de stad rijk is en hebben een steun in de rug nodig om aan de slag te met hun leefomgeving. Dit Niteshop programma brengt de werelden de geleefde stad en de geplande stad bij elkaar om met elkaar aan de slag te gaan. Niet lullen, maar poetsen dus!

Met dit voorstel geven we invulling aan het streven in het coalitieakkoord 2021/2025 'om de creatieve industrie te betrekken bij grote maatschappelijke opgaven'.

Demissionair staatssecretaris Gunay Uslu schreef in haar hoofdlijnenbrief over de uitwerking van het regeerakkoord: *'De innovatieve kracht van de creatieve industrie is groot. Makers en instellingen in ontwerpdisciplines zoals architectuur, vormgeving en digitale cultuur kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de aanpak van maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie en de woonopgave. Ontwerpers hebben de kennis en kunde in huis met verbeeldingskracht de mogelijke toekomst te laten zien en alternatieven te tonen.'* Willen we de verschillende transities waar we ons toe verhouden op een rechtvaardige manier organiseren, dan moeten we de nieuwe postkoloniale stedelijke realiteit en de kennis die er te vinden is inzetten.

Doelen en werkwijze

The Niteshop Burger Traineeship heeft als centraal doel: het verbeteren van de levens van burgers. De kennis en kunde van diezelfde burgers (Fringe Kapitaal) is hierin leidend. Het programma zet nadrukkelijk in op het aanwezige kapitaal in migrantenwijken. Aan de hand van de doorlopende tentoonstelling in The Niteshop ontsloten we de afgelopen 2.5 jaar deze vormen van postkoloniaal stedelijk erfgoed. De ruimte en de werken in die ruimte dienen als kennisbank en inspiratie voor de burgerinitiatieven. Zo leren de bezoekers van The Niteshop wat de waarde is van zonnebloempitten. Of op welke manier een bezoek aan de barbershop een vorm van immaterieel erfgoed is. Vervolgens leren bezoekers hoe krachtig deze vormen van erfgoed kunnen zijn in het maken van de stad.

Het traineeshipprogramma bestaat uit een serie kleinere ontwerpende onderzoeken. De deelnemers duiken het veld in, gaan aan de slag in workshops en reflecteren continu op het proces door radio met elkaar te maken. De documentatie en archivering van het proces is belangrijk, omdat we op deze manier het proces inzichtelijk maken voor de deelnemers, het publiek en andere stakeholders. Ook archiveren we de output van het programma op een website die fungeert als digitale leeromgeving. Deze website draagt bij aan het lerend vermogen van het (urban)cultuur- en erfgoedveld. Hier straks meer over bij het hoofdstuk communicatie.

We grijpen beleidsontwikkelingen (zoals de Faro uitvoeringsagenda) aan en koppelen die aan de behoeften en kwaliteiten uit de rand van de samenleving. Door de zogeheten bottom-up energy en de beleidsdoelstellingen van onze systeemwereld-partners op een lijn te brengen, verkleinen we de kloof tussen beleid en de praktijk. Dit doen we door te experimenteren, onderzoeken en ontwerpen in een iteratief proces. Deze manier van werken zorgt ervoor dat de aanwezige tools uit zowel de systeemwereld als de context op de juiste plekken worden ingezet. Zo willen we impact maken waarbij het mes aan 2 kanten snijdt: in de context waar de urgenties leven en bij de instellingen waar beleidsdoelstellingen leidend zijn. De Burger Traineeship heeft de volgende drie hoofddoelstellingen.

1. de deelnemers leren kritisch kijken naar de stad en de verschillende (waarde)systemen waaruit het is opgebouwd,
2. systeemwereld professionals met een afstand tot de samenleving leren betekenisvol samenwerken met burgers met een migratieachtergrond,
3. de burgerinitiatieven, aka de oplossingen waaraan de deelnemers werken, dragen bij aan een rechtvaardige stad.

1* Fringe Kapitaal is een waardesysteem. Het is een vorm van kennis. Een vorm van cultureel en creatief kapitaal dat aan de rand van de samenleving ontstaat onder hoge druk. Het is de optelsom van attitude, vindbaarheid en zelfbewustzijn. Je ziet het bijv. terug in het doorzettingsvermogen van de oudste dochter van migranten.

Wat levert het op?

De eerste 2 doelstellingen gaan over kennisoverdracht en capacity building. Het traineeshipprogramma investeert in wendbare en responsieve burgers en professionals. De traineeship levert ook onderwijsmateriaal op. De content (radioshows, foto's en presentaties) die uit het leerproces van de deelnemers rolt zijn instrumenten voor een kennisoverdracht naar een breder publiek. Het programma en de daaruit voortvloeiende content ontsluiten en verspreiden waardevolle kennis over erfgoed en het omgaan met complexe vraagstukken. Zo kan het publiek ook een beetje deelnemen aan het werkleertraject.

De derde doelstelling gaat over concrete interventies en burgerinitiatieven. Hoe ziet dit eruit? De deelnemers werken aan prototypes die maatschappelijke vraagstukken moeten adresseren. Dit kan een creatieve oplossing zijn die de energietransitie koppelt aan uitdagingen op het gebied van werk en inkomen. Het kan ook een voorstel zijn voor een bottom-up jongerenhub die gerund wordt door en voor jongeren. Na het traject pakken de deelnemers hun burgerinitiatieven/prototypes op met de systeemwereld professionals, het TNS team en/of dienen aanvragen bij fondsen in voor de doorontwikkeling van de prototypes. De traineeship levert dus ook kwalitatief hoogwaardige burgerinitiatieven op.

Het programma

In het eerste jaar van de traineeship is er ruimte voor 12 deelnemers die aan de slag gaan in 3 groepen van 4. Ze werken gedurende het traject 2 dagen in de week aan hun opdrachten. In het gehele proces hanteren we het triple diamond model en [The Niteshop Toolkit](#). Het traject bestaat uit 3 fases. We zetten ze hieronder uiteen.

Fase 1: warming-up (2 maanden)

Het Niteshop team bereidt het programma voor. De intakegesprekken vinden plaats in deze fase. De deelnemers worden geselecteerd en in voorlopige groepen geplaatst. De inhoud van het programma wordt tevens voorbereid; dit zijn onder andere de opgaven, syllabussen en ander lesstof. De workshops en excursies uit fase 2 worden tevens geproduceerd.

Fase 2: in the fields (5 maanden)

De kick-off van het programma vindt plaats in deze fase. De definitieve groepen worden bepaald, de deelnemers worden gelinkt aan een opgave en gaan aan de slag. De teams werken zelfstandig, maar worden begeleid door ons expert-team. De deelnemers doen hun field research; ze duiken in een (lokale) opgave, gaan in gesprek met bewoners en andere stakeholders. Vervolgens reflecteren ze (in radioshows) samen met het expertteam en andere stakeholders op de verzamelde data. Dit gebeurt een aantal keer tot de data (kennis over kansen en uitdagingen) helder is. Daarna vertalen de deelnemers en het TNS expert-team de bevindingen tot prototypes. Er is ruimte voor 3 excursies en max 10 workshops met externe docenten.

Fase 3: show and improve (3 maanden)

De laatste fase staat in het teken van presentatie. We maken ruimte voor 1 excursie tijdens deze fase. De eindpresentaties vinden plaats op het jaarlijkse Niteshop congres. Dit is een platform voor verschillende (ontwerpend) onderzoeken en experimenten uit het ontwerplandschap. Dit congres organiseren we in samenwerking met Unesco Nederland, MVRDV, Dutch Design Foundation en de Boekmanstichting. Er wordt jaarlijks aanvullende financiering gezocht voor het congres. De pilot editie van '23 is al volledig gefinancierd.

Werkwijze en impact

[The Niteshop](#) is het research- en community platform van ontwerp- en adviesbureau, Concrete Blossom. Wij openen de deuren van TNS ongeveer 2.5 jaar geleden. Dit platform kwam tot stand na vele gesprekken met mensen uit verschillende lagen van de samenleving. Inbreng van burgers van verschillende culturele, economische en beroepsmatige achtergronden hielp ons bij het formuleren van de doelstellingen en werkwijze van The Niteshop. Deze aanpak kenmerkend voor Concrete Blossom.

Het [ontwerpend onderzoek naar het Bospolderplein](#) is een ander goed voorbeeld. Ontwerpers, buurtbewoners en onderzoekers werkten samen aan een visie voor een klimaatadaptief plein zonder de lokale context en haar waarden uit het oog te verliezen. De afdeling stadsontwikkeling van Gemeente Rotterdam heeft ons, naar aanleiding van het Bospolderplein onderzoek, benaderd om mee te denken over herinrichting van dit plein. [In gesprek met E-flux magazine](#) zei creatief regisseur van The Niteshop, Malique Mohamud het volgende: "Het hercoderen en toe-eigenen van ruimte gebeurt veel in migrantenwijken in Rotterdam. De gemeenschappen die daar wonen hebben manieren moeten vinden om hun leven op te bouwen. Het was hun niet gegeven, dus moesten ze zich pleinen, nachtwinkels of andere ontmoetingsplaatsen in de stad toe-eigenen. Deze informele manieren van ruimtegebruik zijn ongelooflijk rijk en dynamisch. Als collectief proberen wij het immateriële en materiële erfgoed van een postkoloniale samenleving te gebruiken om ruimtes te ontwerpen die de gemeenschappen waarvan wij deel uitmaken op een intiemere manier dienen."

[Parallele Werelden en Tussenruimtes](#) illustreert dit goed. In dit programma werden wandelingen, radioshow's en workshops georganiseerd waar professionals die zich bezighouden met stadsplanning en ontwikkeling in gesprek gingen met mensen die daadwerkelijk in de stad wonen en deze ervaren. De centrale vraag was: 'Hoe ziet de stad eruit als de kennis en kunde van migrantengemeenschappen het vertrekpunt zijn in het vormgeven van de publieke ruimte?' De uitkomsten hiervan kwamen samen in een symposium op de Dutch Design Week van 2022. Het Niteshop traineeship programma is een logische volgende stap. Een platform waarin actoren uit parallelle werelden aan de slag gaan.

Visie en inhoudelijke koers

Aan de slag gaan met maatschappelijke vraagstukken is makkelijker gezegd dan gedaan. Helemaal als burgers en ondernemers in de lead zijn. Het vraagt om specifieke kennis en vaardigheden. Het vraagt om tijd, vertrouwen en heel veel geduld. Wij brachten een aantal skills en perspectieven, die in onze beleving relevant zijn, samen in The Niteshop Toolkit (zie bijlage). De ontwikkeling van deze instrumenten is onderdeel van de bredere visievorming van TNS. Waarom is dit relevant? Wij geloven dat een veranderende wereld vraagt om nieuwe perspectieven, instrumenten en werkwijzen. The Niteshop vertrekt vanuit het idee dat de kennis en kunde van burgers aan de rand van de samenleving onmisbaar is in het aanpakken van uitdagingen. In het Rotterdam van vandaag betekent dit een intieme kennis hebben van de Superdiverse postkoloniale leefwereld van burgers.

Het thema van The Niteshop Burger Traineeship is om die reden: post-colonial urban futurism. Dit is een benadering geïnspireerd door Afrofuturisme die wij inzetten om de stad opnieuw te verbeelden. Wat betekent dit concreet? De inhoud van dit programma is gericht op de relatie tussen Urban Culture, de stad en transitie. Een gekke combinatie? Niet als je het ons vraagt. Urban Culture, steden en verandering zijn nauw met elkaar verweven. De verkleuring van westerse steden (lees: de demografische transitie van de afgelopen 30 jaar) ging hand in hand met de opkomst van Urban Culture. Veel Superdiverse zitten dan ook vol met postkoloniaal stedelijk erfgoed waarvan Urban Culture een voorbeeld is. Wij dromen van een Rotterdam waar de kennis en leefwerelden van alle Rotterdammers bijdragen aan het vormgeven van de toekomst van de stad!

Deelnemers en andere stakeholders

The Niteshop Burger Traineeship vertrekt vanuit het idee dat millennials en gen-zers met een migratieachtergrond een cruciale rol moeten hebben in het vormgeven van de stad van de toekomst. Dit zijn burger professionals die weten wat het is om tussen werelden in te leven. Het zijn stedelingen die zich pro-actief willen inzetten voor de toekomst van hun stad en hierbij een zetje in de rug kunnen gebruiken. Het is deze groep die The Niteshop wil empoweren. Dit programma geeft hen de hulpmiddelen en het netwerk om als (toekomstige) community leaders waarde toe te voegen aan hun leefomgeving.

Om (duurzame) impact te organiseren is nauw samenwerken met systeemwereld professionals belangrijk. Het zijn immers deze mensen die verantwoordelijk zijn voor het tackelen van de vraagstukken die we in het programma behandelen. Hieronder vind je meer informatie over deze twee doelgroepen.

De deelnemers

Deze groep bestaat uit zowel formeel geschoolde als autodidacte makers, denkers, ondernemers en maatschappelijke actoren. Ze vinden nog te vaak onvoldoende aansluiting bij het formele stadmakers landschap en/of het creatieve werkveld. Zij werken overwegend in hun vrije tijd aan hun praktijk en hebben vaak een andere baan waarmee ze de rekeningen betalen. Een ander deel van deze doelgroep runt een functionerende praktijk, maar heeft niet genoeg tijd en/of de financiële ruimte om zich bij te scholen. In deze doelgroep burger professionals zit een groot potentieel voor de stad. Het TNS-programma stelt hen in staat om in hun eigen ontwikkeling te investeren door bij te dragen aan hun stad.

Systeemwereld professionals

Deze doelgroep is voor ons secundair, maar onmisbaar in het organiseren van (duurzame) impact. Ze zijn overwegend autochtoon en behoren vaak tot de middenklasse. Zij werken bij publieke instellingen, mainstream media organisaties of bij instituten die in de lead zijn wat betreft transitieopgaven. Ze hebben vaker wel dan niet een grote afstand tot de Superdiverse samenleving en zijn op zoek naar aanknopingspunten om achter hun bureau vandaan te komen en aan de slag te gaan. Dit TNS programma biedt hen een platform om samen te werken met een nieuwe generatie Rotterdammers.

Omgeving

We bieden onze doelgroepen een inspirerende werkomgeving. The Niteshop is een plek waar net als bij de barber en op het pleintje organic intellectuals uit de wijk een podium vinden om hardop met elkaar na te denken. In de shop wordt je omringd door het postkoloniale stedelijk erfgoed dat Rotterdam rijk is. The Niteshop als ruimte en de objecten op de schappen openen een wereld van mogelijkheden.

Communicatie en publiesbereik

Kennisoverdracht en inspiratie zijn de speerpunten van de communicatie. Om deze speerpunten te laten landen brengen we de output van het traject samen in een online publieksprogramma. De content bestaat onder meer uit: radioshow's, mini lectures en fotoreportages. We verspreiden het op onze (social) media kanalen. De content brengen we samen in een digitale leeromgeving. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de communicatiestrategie.

A. Narratief

De communicatie van dit project vertelt het verhaal van de Superdiverse stad van morgen. De Burger Traineeship komt met nieuwe perspectieven uit de sociale kraamkamer van het land: Rotterdam. Binnen dit narratief positioneren we The Niteshop als een vooruitgeschoven post die verslag doet vanuit de voorhoede van verandering. We vertellen het verhaal van een veranderende samenleving aan de hand van verhalen over de deelnemers en hun avonturen.

B. Doelen

Wij willen onze doelgroepen inspireren en activeren. De invalshoeken, werkwijzen en beeldtaal van de Niteshop Traineeship helpen hierbij. Het thema: post- colonial urban futurism en de focus op postkoloniaal stedelijk erfgoed zoals Hiphop en Urban Culture zijn hier voorbeelden van.

C. Content en archivering

De deelnemers reflecteren tijdens radioshow's op hun proces. Ze produceren fotoreportages gedurende hun onderzoek en geven presentaties over hun (voorlopige) resultaten. Door deze content slim te produceren en te archiveren draagt het leerproces van de deelnemers bij aan het overdragen van kennis aan een breder publiek. Al deze content wordt gepubliceerd op de digitale leeromgeving en op het Instagram platform van TNS. Een voorbeeld van een dergelijke omgeving is hier te bekijken: <https://malique.info/mediamixtape/thehoodieunravelled/>

D. Hoe online conversaties proactief te sturen

We besteden veel aandacht aan organische online communicatie, want wij geloven dat je de cultuurconsument van vandaag beter bereikt met persoonlijk gerichte online communicatie. Onze community manager gaat proactief in gesprek met volgers en geïnteresseerden die reageren onder de posts op onze socials. Het gesprek dat we online voeren met onze doelgroepen is onderdeel van het onderzoek en dient mogelijk als input voor het werkleertraject. Mede door deze benadering is het engagement op de Niteshop Instagram pagina gemiddeld 2 tot 4 keer zo hoog als het gemiddelde bij andere Rotterdamse kunstinstellingen.

E. Journalistieke samenwerkingen

Met gerichte journalistieke samenwerkingen organiseren we een regionaal en landelijk bereik. **Vers Beton**, het online tijdschrift dat zich naar eigen zeggen richt op de harddenkende Rotterdammer, vervult de rol van de regionale journalistieke partner. Samen met de redactie van Vers Beton werken we gedurende het programma aan een serie essays, achtergrondverhalen en interviews met de deelnemers en andere betrokkenen.

Politieke Jongeren, een Instagram- pagina met ongeveer 150.000 volgers en een bereik onder millennials en gen- z waar mainstream kranten jaloers van worden, vervult de rol van landelijke communicatie partner. Ook host Politieke Jongeren enkele radioshow's.